

Bunt młodego pokolenia jako głos w sprawie przywrócenia równowagi w świecie

Tango Sławomira Mrożka a Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

krótki opis scenariusza

W trakcie lekcji uczniowie i uczennice przeanalizują konflikt pokoleń, który został przedstawiony w *Tangu* Sławomira Mrożka. Młodzież scharakteryzuje sposób życia bohaterów i bohaterki. Szczególna uwaga zostaje skupiona na Arturze, który domaga się ustalenia i przestrzegania zasad. Tę postawę młodego człowieka zestawiono w scenariuszu z postawą osób skupionych wokół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego.

pytanie kluczowe

Co łączy Artura z dramatu *Tango* oraz bohaterów i bohaterki filmu *Ty też możesz działać na rzecz klimatu*?

cele lekcji (w języku ucznia i uczennicy)

- scharakteryzujesz opisaną w tekście literackim przestrzeń oraz wygląd postaci na podstawie fragmentu tekstu literackiego
- wskazesz różnice w postrzeganiu świata przez różnych bohaterów i bohaterki *Tanga*
- dowiesz się, czym jest ruch Młodzieżowy Strajk Klimatyczny

związek z podstawą programową

- Poziom podstawowy: I.1.10, I.2.2, III.1.1, III.2.1, III.2.10, IV.6; lektura obowiązkowa: 41. *Tango*, Sławomir Mrożek

metody

- praca z filmem
- praca z tekstem literackim
- dyskusja

formy pracy

- praca w grupach
- praca indywidualna

autorka

Jadwiga Jarosz

przedmiot

język polski

czas trwania

45 minut

poziom nauczania i klasa

szkoła ponadpodstawowa

zagadnienia edukacji globalnej

- zmiana klimatu
- zrównoważony rozwój

środki dydaktyczne i materiały

- film *Ty też możesz działać na rzecz klimatu*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://bit.ly/TyTeżMożesz> (5:32)
- Sławomir Mrożek, *Tango*
- trzy duże arkusze papieru, markery, karteczki post-it

Przebieg zajęć

Wprowadzenie

- Przywitaj klasę i wykonaj niezbędne czynności organizacyjne.
- Zapowiedz klasie, że na tej lekcji zajmiecie się konfliktem pokoleń, który został przedstawiony w *Tangu* Sławomira Mrożka. Przyjrzyjcie się systemowi wartości starszego pokolenia oraz Artura.
- Podziel młodzież na dwie grupy. Odpowiedzi będą zapisywane na arkuszach papieru lub na wirtualnej tablicy (np. Jamboard), którą udostępniś młodzieży. Zapowiedz, że za chwilę przeczytasz na głos didaskalia, którymi rozpoczyna się I akt *Tanga* Sławomira Mrożka. Grupy w tym czasie mają do wykonania zadania:

4 minuty

1 minuta

8 minut

Grupa 1: Zapiszcie, jakie przedmioty znajdują się w mieszkaniu.

Grupa 2: Wypiszcie cechy, które zostały w didaskaliach przypisane Eugenii, Eugeniuszowi, Edkowi i Arturowi.

Prawdopodobnie na arkuszach papieru/tablicy będzie bałagan, mnogość słów będzie trudna do uporządkowania. To dobrze! W dalszej części lekcji porównacie ten bałagan z chaosem związanym ze zmianą klimatu.

4. Zapytaj młodzież, co zwraca uwagę w opisie mieszkania oraz wyglądu bohaterów i bohaterek *Tanga*.

⌚ 2 minuty

Przykładowa odpowiedź: Mieszkanie jest pełne sprzętów, a dorośli bohaterowie i bohaterka wyglądają dziwnie. Możliwe, że ktoś zwróci uwagę na to, że są ubrani nie stosownie do swojego wieku.

Praca właściwa

5. Zwróć uwagę, że Artur pojawia się w mieszkaniu, które zostało urządzone przez starsze pokolenie. Poproś, aby młodzież opisała stosunek Artura do sposobu, w jaki żyje starsze pokolenie (można się posłużyć cytatami). Niech chętna osoba przeczyta zapisane odpowiedzi.

⌚ 4 minuty

6. Przytocz słowa, które Eleonora kieruje do Artura: „Ja też się dziwię, dlaczego akurat ty, najmłodszy, chcesz koniecznie mieć jakieś zasady. Zawsze bywało odwrotnie”.

⌚ 3 minuty

Zastanówcie się wspólnie, dlaczego ustalenie i przestrzeganie zasad jest dla Artura tak ważne.

Przykładowa odpowiedź: Arturowi nie podoba się świat, który stworzyły starsze pokolenia. Uważa, że panuje w nim bezład i anarchia. Brak zasad przejawia się m.in. w zdemoralizowaniu ludzi. Nowoczesność, o której mówią rodzice i babcia, jest dla Artura mało wartościowa. Bohater domaga się ustalenia granic, bo tylko w tym widzi szansę na przywrócenie porządku w świecie.

7. Podobnie jak w mieszkaniu rodziny Artura panuje nieład, tak we współczesnym świecie można zaobserwować nieprzestrzeganie zasad dotyczących dbania o planetę. Zmiany klimatyczne mają związek z działalnością człowieka, który wykorzystuje zasoby Ziemi, nie zachowując umiaru.

⌚ 5 minut

Poproś uczniów i uczennice, aby jako przedstawiciele młodego pokolenia na karteczkach post-it indywidualnie zapisali odpowiedź na pytanie: Jakie zasady powinny być według ciebie przestrzegane w celu zahamowania zmian klimatycznych?

Powieś w widocznym miejscu w sali arkusz z tym pytaniem. Poproś uczniów i uczennice, aby umieścili swoje karteczki na dużym arkuszu. Poproś chętną osobę o odczytanie zapisanych odpowiedzi.

📋 W przypadku zajęć w formie zdalnej poproś uczniów i uczennice, aby odpowiedzi na pytanie zapisali na Jamboardzie.

8. Zapytaj uczestników i uczestniczki zajęć, czy ktoś z nich słyszał o Młodzieżowym Strajku Klimatycznym. Jeśli w klasie są osoby, które wiedzą coś na temat tego ruchu, zachęć, by podzieliły się wiedzą. Może ktoś z klasy należy do MSK i opowie o swoich doświadczeniach. Jeśli znajdzie potrzeba, uzupełnij informacje.

⌚ 8 minut

Ze strony Młodzieżowego Strajku Klimatycznego:

- Jesteśmy ruchem społecznym będącym częścią globalnej inicjatywy Fridays for Future.
- Działając, wyrażamy swój sprzeciw wobec bierności polityków w obliczu katastrofy klimatycznej. Nie jesteśmy ekspertami ds. ekologii i zmian klimatu, lecz młodzieżą świadomą zagrożenia, jakim jest katastrofa klimatyczna i walczącą o prawo do swojej przyszłości.
- Zaczynaliśmy jako grupa licealistów zainspirowanych działalnością Greta Thunberg, których aktywność szybko przerodziła się w ogólnopolski ruch.
- Nasi członkowie to gimnazjaliści, licealiści i studenci. Uczymy się z myślą o przyszłości, którą kryzys klimatyczny stawia pod znakiem zapytania.

Źródło: Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, Kim jesteśmy?, <https://www.msk.earth/kim-jestesmy>.

Obejrzyjcie wspólnie film *Ty też możesz działać na rzecz klimatu*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://bit.ly/TyTeżMożesz> (5:32).

Podsumowanie

9. Zapytaj uczniów i uczennice: Co łączy Artura z dramatu *Tango* oraz bohaterów i bohaterki filmu *Ty też możesz działać na rzecz klimatu*?

🕒 5 minut

Przykładowa odpowiedź: Zarówno Artur, jak i osoby tworzące Młodzieżowy Strajk Klimatyczny sprzeciwiają się zaniedbaniom, których dopuszcza się starsze pokolenie. Młodzi są gotowi na szereg ograniczeń, żeby przywrócić w świecie równowagę i porządek. Szukają różnych sposobów, by zwrócić uwagę starszych na brak refleksji nad przyszłością świata. Artur próbuje wpłynąć na myślenie i działanie swojej rodziny, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny chce wpływać przede wszystkim na decyzje polityków i polityczek.

Zastanówcie się wspólnie, jak młodzi ludzie mogą w swoim środowisku przekonywać innych do przestrzegania zasad służących dobru planety.

🕒 5 minut

Przykładowe odpowiedzi: dawać dobry przykład, np.: jazda rowerem zamiast samochodu, ograniczenie spożycia mięsa, chodzenie na zakupy ze swoją siatką/pojemnikami; tworzyć projekty edukacyjne, które pokazywałyby zakres zmian klimatycznych na świecie; uaktualniać swoją wiedzę (<https://naukaoklimacie.pl>); angażować się w działalność lokalnych grup, np. rad osiedlowych.

Propozycje kontynuacji tematyki zmiany klimatu

- Scenariusze *Ścieżki do celów*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2019, <https://bit.ly/CEOŚcieżkiDoCelów>.
- Scenariusz *Zmiany klimatu – o co chodzi?*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://bit.ly/CEOCoChodzi>.

Zachęć innych nauczycieli i nauczycielki ze swojej szkoły do realizacji tematyki zmiany klimatu:

- Wyszukiwarka materiałów poświęconych zmianie klimatu, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://globalna.ceo.org.pl/materialy>.

polecane teksty i materiały

- Miniserwis Centrum Edukacji Obywatelskiej *Klimat*, <https://globalna.ceo.org.pl/tematy/klimat>.
- Portal Ziemia na Rozdrożu, <https://ziemianarozdrozu.pl>.
- Portal Nauka o Klimacie, <https://naukaoklimacie.pl>.
- *Klimatyczne ABC*, red. M. Budziszewska, A. Kardaś, Z. Bohdanowicz, Warszawa 2021, <https://klimatyczneabc.uw.edu.pl>.
- Filmy Centrum Edukacji Obywatelskiej *Odpowiadaj na globalne wyzwania*, <https://bit.ly/FilmyCEO-GlobalneWyzwania>.
- *Odpowiadaj na globalne wyzwania. Krytyczne myślenie*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://globalna.ceo.org.pl/tematy/klimat/krytyczne-myslenie>.

źródła wykorzystane w tym scenariuszu

- Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, *Kim jesteśmy?*, <https://www.msk.earth/kim-jestesmy>.
- Film *Ty też możesz działać na rzecz klimatu*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://bit.ly/TyTeżMożesz>.

Scenariusz powstał w ramach programu „1Planet4All – Razem dla klimatu!” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Treść materiału wyraża wyłącznie poglądy autorów, autorek i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o Unii Europejskiej opatrzonej informacją o prawach autorskich (więcej o wolnych licencjach: <http://creativecommons.pl>).

Autorka: Jadwiga Jarosz

Redakcja: Marta Jackowska-Uwadizu, Marta Kałużyńska

Korekta: Justyna Yiğitler

Opracowanie graficzne: Zofia Herbich

Rok publikacji: 2022

Zdjęcia:

Josh Barwick/Unsplash

Clem Onojeghuo/Unsplash

Katie Rodriguez/Unsplash